

پلتفرم استاپ فمیساید ایران (SFI) گزارشی ۱۸ ماهه درباره‌ی خشونت کشنده علیه زنان و دختران در ایران منتشر می‌کند:

نیویورک، ۳۰ ژوئیه ۲۰۲۴... «توقف قتل‌زن‌ها در ایران» (StopFemicideIran یا SFI)، یک پلتفرم متمرکز بر نظارت بر قتل‌زن‌ها در ایران، گزارش سالانه خود را تحت عنوان «گزارش ۲۰۲۳ قتل‌زن‌ها در ایران» منتشر کرده است. علاوه بر این، SFI گزارشی نیمه‌سالانه درباره اعمال قتل‌زن در سال ۲۰۲۴ منتشر می‌کند. این مطالعات، قتل‌زن‌ها در ایران را که جنایتی است که به طور بین‌المللی به عنوان یکی از وحشتناکترین و نادیده‌گرفته‌شده‌ترین پدیده‌ها شناخته می‌شود - یعنی قتل عمدی زنان و دختران - پیگیری و تحلیل می‌کنند. «توقف قتل‌زن‌ها در ایران» از طریق نقشه تعاملی خود به کاربران امکان دسترسی به تحقیقات داده‌های باز از چهار سال گذشته تا کنون را فراهم می‌کند.

قتل‌زن‌ها جان دختران و زنان از تمام اقشار جامعه را گرفته است. این جنایات خانواده‌ها را در مناطق شهری و روستایی و در تمام سطوح وضعیت اقتصادی-اجتماعی تحت تأثیر قرار داده است. این گزارش نیاز به افزایش آگاهی، حمایت و اقدام برای رسیدگی به علل اصلی قتل‌زن و حفاظت از زنان در برابر این فجایع را برجسته می‌کند. قتل‌زن‌ها جان دختران و زنان از تمام اقشار جامعه را گرفته است. این جنایات خانواده‌ها را در مناطق شهری و روستایی و در تمام سطوح وضعیت اقتصادی-اجتماعی تحت تأثیر قرار داده است. این گزارش نیاز به افزایش آگاهی، حمایت و اقدام برای رسیدگی به علل اصلی قتل‌زن و حفاظت از زنان در برابر این فجایع را برجسته می‌کند. قتل‌های جنسیتی (فمیساید) زندگی دختران و زنان از تمام اقشار مختلف را قطع می‌کند. این حوادث خانواده‌هایی را در مناطق شهری و روستایی و در تمامی سطوح اقتصادی اجتماعی تحت تأثیر قرار می‌دهند. این گزارش بر اهمیت آگاهی‌بخشی، حمایت و اقدام لازم برای رسیدگی به علل اصلی قتل‌های جنسیتی و حفاظت از زنان در برابر این فجایع تأکید می‌کند.

"ما باید به صورت جمعی نرخ‌های نگران‌کننده قتل‌های جنسیتی در ایران را محکوم و با آن مبارزه کنیم و برای حفاظت بیشتر از حقوق بشر زنان تلاش کنیم." مارجان کی پور، بنیان‌گذار SFI و فعال حقوق بشر باسابقه، گفت: "ضروری است که با هم ایستادگی کنیم تا آگاهی را افزایش دهیم، برای عدالت مبارزه کنیم و نهایتاً چرخه خشونت علیه زنان و دختران را متوقف کنیم. هر جانی که به‌خاطر قتل‌های جنسیتی از بین می‌رود، یک تراژدی است که نباید نادیده گرفته یا بی‌پاسخ باقی بماند. ما باید هنجارهای فرهنگی مضر و سیستم‌های پدرسالارانه که این خشونت را تداوم می‌بخشند را از بین ببریم و جامعه‌ای بسازیم که در آن همه زنان بتوانند بدون ترس زندگی کنند."

یافته‌های متعددی از گزارش که نیاز به توجه فوری دارند:

یافته‌های کلیدی از تحلیل داده‌ها:

بر اساس تحلیل ۱۵۶ مورد ثبت‌شده از قتل‌های جنسیتی در سال ۲۰۲۳ گزارش الگوها و داستان‌های زیر را از قتل‌های جنسیتی شناسایی می‌کند:

۱. زن کشی همچنان رایج هستند.

- ۱۴۹ مورد ثبت شده زن کشی نشان دهنده میانگین تقریباً یک قتل هر دو روز یا ۱۳ قتل در ماه است.
- این کاهش نسبت به موارد مستند شده در سال ۲۰۲۲ است. این کاهش ممکن است به عواملی مانند افزایش سانسور دولتی، به ویژه آنلاین، و کاهش گزارش عمومی توسط خانواده‌های آسیب دیده به دلیل عدم اعتماد به دولت، نسبت داده شود.

۲. بیشتر قربانیان جوان هستند و نام‌هایشان با آنها دفن می‌شود.

- تحلیل توزیع سنی قربانیان نشان می‌دهد که ۸۰٪ (۱۲۰ مورد) از قربانیان جوان هستند، و کمتر از ۵۰ سال سن دارند.
- طیف گسترده‌ای از گروه‌های سنی تحت تأثیر قتل‌های جنسیتی قرار می‌گیرند. جوان‌ترین قربانی ثبت شده تنها ۹ ساله است، در حالی که مسن‌ترین قربانی ۶۶ ساله ثبت شده است. دختر ۹ ساله توسط پدرش که همسر خود را به دلایل ناموس کشته بود، کشته شد؛ زن ۶۶ ساله در حاشیه تهران مرده یافت شد. تحقیقات اولیه نشان داد که او به طرز بی‌رحمانه‌ای توسط فردی کشته شده که قبلاً یک زن دیگر را به همان شکل کشته بود. سن بیش از سی درصد قربانیان ناشناخته باقی مانده است.
- دو سوم قربانیان ثبت شده زن کشی‌ها، در سوابق عمومی گمنام هستند، بی نام و نشان بودن قابل توجهی از قربانیان بی اهمیتی این حوادث رادار محیط کنونی نشان می‌دهد.

۳. موارد گزارش شده زن کشی در استان تهران و غرب ایران رخ داده‌اند.

- تهران، منطقه پایتخت، بیشترین تعداد موارد قتل جنسیتی را ثبت کرده است، به‌طور کلی ۴۲ مورد از کل موارد، که نشان دهنده شیوع خشونت مبتنی بر جنسیت است. در حالی که این استان از نظر قومی و اجتماعی-اقتصادی متنوع است، داده‌های موجود هیچ اطلاعاتی از زمینه قربانیان را نشان نمی‌دهد، و نتیجه‌گیری قطعی در مورد همبستگی زن کشی‌ها با قومیت یا وضعیت اجتماعی-اقتصادی ممکن نیست.
- ۴۵ مورد یا ۳۰٪ از همه حوادث در غرب ایران رخ داده‌اند، از جمله استان‌های فارس، ایلام، کرمانشاه، خوزستان، کردستان و آذربایجان غربی.

۴. بیشتر قربانیان کارآجین، خفه یا با شلیک گلوله به قتل می‌رسند.

- استفاده از خشونت فیزیکی برای ساکت کردن و کنترل زندگی زنان آشکار است. ۳۷ زن کارآجین و ۲۲ زن خفه شده‌اند، که تقریباً ۳۸٪ از کل تعداد قربانیان فمیساید را تشکیل می‌دهد. بخش قابل توجه دیگری از قربانیان، یعنی ۳۶ نفر یا بیش از ۲۰٪ از کل تعداد قربانیان، با شلیک گلوله به قتل رسیده‌اند.
- این قتل‌ها از طریق سایر روش‌ها نیز رخ می‌دهد - ضرب و شتم، سوزاندن قربانیان، مسمومیت، زیر گرفتن با خودرو، قطع سر و پرتاب زنان از پنجره.

۵. اعضای خانواده مرد، به ویژه شوهران، عمده‌ترین مرتکبان هستند.

- در ۸۵٪ از موارد ثبت شده قتل زنان، مرتکب فردی است که قربانی را می‌شناسد. داده‌ها نشان دهنده شیوع شدید خشونت شریک نزدیک است، به‌طوری‌که شوهران در نیمی از موارد (۷۹ حادثه) مرتکبان هستند. اعضای مرد خانواده و آشنایان، از جمله پدر، برادر، نامزد، عمو، خواستگار یا پسر نیز به عنوان عمده ترین مرتکبان این قتل‌ها قابل توجه هستند. با ۵۷ مورد خشونت که توسط بستگان به‌غیر از شوهر انجام شده است.
- در ۸٪ باقی‌مانده موارد ثبت شده، مرتکبان برای عموم ناشناخته هستند. با توجه به شرایط قتل، آنها عمدتاً به نظر می‌رسند افراد ناشناس باشند.

۶. بسیاری از زن کشی‌ها به دلیل اختلافات خانوادگی و به بهانه "ناموس" رخ می‌دهند.

- داده‌ها نشان می‌دهد که اختلافات خانوادگی به عنوان انگیزه اصلی در اکثر موارد قتل‌های جنسیتی (۷۳ مورد) ذکر شده است. این اختلافات شامل طیفی از مسائل، از جمله اختلافات بر سر مشکلات مالی و تنش‌های بین فردی درون خانواده هستند.
- ناموس به عنوان یک بهانه مهم دیگر ظاهر می‌شود، با ۳۹ مورد نسبت داده شده به استنباط‌های فرضی ناموس خانوادگی، که بر هنجارهای فرهنگی عمیق و انتظارات اجتماعی پیرامون ناموس و شرم در جامعه ایرانی تأکید دارد و نشان می‌دهد که چگونه این هنجارها می‌توانند افراد را به ارتکاب جنایات هولناک وادار کنند. دلایل دیگر، مانند درخواست طلاق، رد خواستگاری یا مخالفت با ازدواج دوم نیز ذکر شده‌اند (۹ مورد)، که بیشتر نقش ملاحظات ناموس را به عنوان محرک‌های انگیزشی برای مرتکبان نشان می‌دهد.

۷. زن‌کشی‌ها کودکان را نیز مستثنی نمی‌کند.

- کودکان به طرق مختلف تحت تأثیر این قتل‌ها قرار می‌گیرند. در ۱۵ مورد فمیساید ها تقریباً ۱۰٪ از کل حوادث، دختران جوان به طور مستقیم قربانی قتل‌های جنسیتی بوده‌اند. برای مثال، راحیل ۱۲ ساله در سرخون، استان هرمزگان، توسط برادرش سر بریده شد، به طوری که ظاهراً در تلاش برای حفظ ناموس خانواده در میان شایعاتی درباره ظاهر لاغر این دختر بوده است.
- ۱۰ مورد قتل جنسیتی شامل قربانیانی است که قبل از مرگشان به کودک همسری مجبور شده بودند. برای مثال، مونا آقایی ۱۴ ساله از روانسر، استان کرمانشاه، در حالی که مورد آزار خانگی قرار گرفته بود، درخواست طلاق از همسرش کرد. اما خانواده‌اش با طلاق مخالفت کردند و او را به قتل رساندند.
- در ۵ مورد، زنان بالغ قربانی بودند، اما کودکان آنها مجبور به مشاهده صحنه‌های هولناک جرم شدند. برای مثال، در تهران، مردی پس از مشاجره بر سر مسائل مالی، همسرش را در مقابل دو فرزندشان با چاقو به قتل رساند؛ یکی از دختران پس از مشاهده قتل، با پلیس تماس گرفت.

گزارش نیمه سال ۲۰۲۴

در نیمه اول سال ۲۰۲۴، سازمان استاپ فمیساید ۹۳ قتل جنسیتی در ایران را ثبت کرده است، در مقایسه با ۵۵ مورد در همین دوره در سال ۲۰۲۳، که نشان‌دهنده افزایش تقریبی ۶۰ درصدی است.

روندهای زیر از گزارش ۶ ماه اول سال قابل توجه هستند:

- همسران (از جمله همسران سابق) از اصلی‌ترین مرتکبان قتل زنان هستند. روابط عاطفی، از جمله خطرناکترین شرایط برای زنان و دختران محسوب می‌شوند.
- ۴۶ مورد زنان و دختران در مواردی که به نظر می‌رسد به دلایل تشدید اختلافات خانوادگی کشته می‌شوند. حداقل ۱۱ مورد به طور خاص به بهانه "ناموس" نسبت داده شده‌اند. زنان همچنین به دلیل انتخاب‌های زناشویی خود، از جمله درخواست طلاق یا رد پیشنهاد ازدواج، جان خود را از دست داده‌اند (۷ مورد). در دو مورد شوک‌آور، شوهران به دلیل نارضایتی از کیفیت غذا، همسران خود را کشته‌اند. مردی از تبریز همسرش را به دلیل استفاده بیش از حد از سس گوجه فرنگی در غذا به قتل رساند. در مورد دیگری، زنی در مقابل فرزندش به قتل رسید.
- زن‌کشی‌ها همچنان از خشونت‌آمیزترین جرایم در ایران هستند و قاتلان با قاطعیت تمام قتل‌ها را مرتکب می‌شوند. آنها از روش‌های خشونت‌آمیز از جمله ذبح (۲۶ مورد)، سوزاندن (۶ مورد)، خفه کردن (۲۲ مورد) استفاده می‌کنند و در چهار مورد از بیش از یک روش برای اطمینان از مرگ قربانیان استفاده شده است. استفاده از اسلحه نیز در ۲۰ مورد ذکر شده است، از جمله موردی که در آن شوهر پس از ضرب و شتم همسرش، او را با شلیک گلوله کشت.
- اکثریت قربانیان گزارش‌شده جوان هستند و اعتقاد بر این است که زیر ۳۰ سال سن دارند. در شش مورد، کودکان شاهد عمل خشونت‌آمیز بوده‌اند.
- زن‌کشی‌ها در سراسر کشور پراکنده هستند، با تهران که بیشترین تعداد موارد را تاکنون در سال جاری ثبت کرده است. استان‌های دیگری که قابل توجه هستند عبارتند از: خراسان رضوی، فارس و خوزستان.